

RS AU § 130 Kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete

Ärendenummer: RS 2023/458

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- En ny struktur för det brottsförebyggande arbetet antas enligt förslag.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att återkomma med förslag till nytt reglemente med anledning av det nya ansvaret.

Sammanfattning

Riksdagen har beslutat om en ny lag om kommuners ansvar för det brottsförebyggande arbetet. Lagen träder i kraft 2023-07-01.

Syftet med lagen är att kommunerna ska bidra till att samhällets samlade arbete genomförs på ett effektivt sätt genom att, utifrån ett kunskapsbaserat underlag, ta ställning till behovet av brottsförebyggande åtgärder. Lagen innehåller bestämmelser om lägesbild och åtgärdsplan, samordning, samordningsfunktion samt ledning och styrning av arbetet.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen föreslår en ny struktur för ledning och styrning av det brottsförebyggande arbetet, för att möta kraven i den nya lagstiftningen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Centralt i förslaget är att skapa goda förutsättningar för samverkan med framförallt Polisen, då kommun och polis enligt propositionen anses utgöra kärnan för brottsförebyggande arbete, men även med Länsstyrelsen som har ett särskilt uppdrag att stödja implementeringen av lagen. Förslaget omhändertar de erfarenheter som kan dras från det brottsförebyggande arbetet så här långt.

Förslaget är framtaget i nära dialog med Polisen och Länsstyrelsen på Gotland och har förankrats i respektive organisationsledning. Bedömningen är att förslaget inte bara möter lagkraven utan också är en ambitionshöjning av det brottsförebyggande arbetet på Gotland som geografisk plats. Vissa samverkansytor finns redan idag, med Polisen via OSF och med regelbundna träffar mellan Region Gotlands strateg för brottsförebyggande frågor, kommunpoliser och Länsstyrelsens samordnare kring brottsförebyggande arbete. Förslaget på ny struktur möjliggör för tre av de stora samhällsaktörerna på Gotland att sluta upp kring en gemensam inriktning vilket kan anses ha ett signalvärde för samtliga invånare på ön.

En annan viktig utgångspunkt för förslaget är att samla de delar av ANDTS-arbetet och arbetet med mäns våld mot kvinnor som sammanfaller med det brottsförebyggande arbetet, i en och samma struktur. Skälen till detta är flera.

Brottsförebyggande arbete, ANDTS-arbete och arbete med mäns våld mot kvinnor är alla sakområden som kräver insatser på flera olika nivåer, såväl på individnivå som mot riskgrupper och generella insatser till hela befolkningen. Vårdinsatser på individnivå kräver ofta ett tydligt fokus kopplat till sakområdet, men när det gäller förebyggande frågor, både kopplat till brott och till mer generella folkhälsoinsatser på universell nivå, så ser vi att dessa ytor till stor del sammanfaller. Att bygga en struktur där dessa tre sakområden gemensamt kan hanteras bedöms bidra till tydligare helhetsbild, ökad samordning av insatser och en effektivare resursanvändning. Detta uppmuntras även från nationellt håll, från bland annat Brottsförebyggande rådet, Polismyndigheten och Jämställdhetsmyndigheten. Många kommuner har redan idag ett samlat arbete kring brottsförebyggande frågor och ANDTS, medan samordningen mellan brottsförebyggande och våldsförebyggande arbete ännu saknas på många ställen.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att den föreslagna strukturen möter de lagkrav som ställs på kommunerna vad gäller deras ansvar för brottsförebyggande arbete.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att samordningen av det brottsförebyggande arbetet finansieras av de statsbidrag som är beslutade. De åtgärder som presenteras i åtgärdsplanen finansieras inom ordinarie budgetram. Mer omfattande insatser hanteras inom ramen för ordinarie budgetprocess.

Bedömningen är också att ett effektivare brottsförebyggande arbete kommer på sikt att leda till generella besparingar inom regionens verksamheter.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att systematik i verksamheter som omger barnet är en förutsättning för en trygg uppväxt fri från våld och droger, och att ingen ska utsättas för eller bevittna våld i hemmet.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att samverkan behövs för att skapa en nolltolerans mot alla typer av övergrepp och våld. Kvinnor, män och icke-binära kan utsättas för våld och de kan även vara förövare. För grovt och upprepat våld i heterosexuella parrelationer är det vanligast att män utövar våld mot kvinnor. Det våld som män riktar mot kvinnor får därmed oftast de svåraste konsekvenserna för både individen och samhället.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att föreslagen struktur möjliggör en bredd på arbetet som ingen av de samverkande aktörerna enskilt kan uppnå. Bostadsort och geografi är av betydelse både för lägesbild och för val av insatser.

6. Klimat och miljöperspektiv
Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Andrea Mårtensson, strateg, Katrin Rindlaug, strateg och Stefaan de Maecker, enhetschef, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-04-18